

Priekšnodokļa atskaitīšana par reprezentācijas un personāla ilgtspējas izdevumiem (2/11/18)

Viena no svarīgākajām izmaiņām jaunajā Uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) likumā ir nosacīti sadalītā peļņa, kurā ietilpst arī ar saimniecisko darbību nesaistīti izdevumi. Šie izdevumi ietver jaunu posteni - reprezentācijas un personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi virs 5% no uzņēmuma iepriekšējā pārskata gada kopējās darba lēmējiem aprēķinātās bruto darba samaksas, par ko budžetā samaksāts iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN) un valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas. Šajā rakstā - par to, vai priekšnodoklis par reprezentācijas un personāla ilgtspējas izdevumiem ir atskaitāms pilnībā.

PVN likuma normas

Priekšnodoklis ir no citiem reģistrētiem PVN maksātājiem saņemtajos nodokļa rēķinos norādītās nodokļa summas par precēm un pakalpojumiem, kas saņemti ar PVN apliekamu darījumu nodrošināšanai vai tādu ārvalstī veiktu darījumu nodrošināšanai, kuri būtu apliekami, ja tos veiktu Latvijā.¹ Reģistrētam PVN maksātājam ir tiesības priekšnodokli atskaitīt no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas, ja PVN likumā nav noteikts citādi.²

No šīm normām izriet, ka darījumiem ar precēm un pakalpojumiem, par ko samaksāts PVN, ir jābūt paredzētiem PVN maksātāja turpmāko apliekamo darījumu nodrošināšanai. Tātad ir jākonstatē saikne starp iegādāto preci vai saņemto pakalpojumu un tālāk realizēto preci vai sniegto pakalpojumu.

PVN likums nosaka arī priekšnodokļa atskaitīšanas ierobežojumus, piemēram, no valsts budžetā maksājamās PVN summas nevar atskaitīt 60% no priekšnodokļa par reprezentācijas vajadzībām iegādātām precēm un pakalpojumiem, kas saistīti ar publisku konferenču, pieņemšanu un māltīšu rīkošanu, kā arī reģistrētu PVN maksātāju reprezentējošu priekšmetu izgatavošanu.³ Arī nodokļa rēķinā norādītais PVN par precēm un pakalpojumiem, kas saņemti reģistrēta PVN maksātāja darbinieku atpūtai, personiskajām vajadzībām (tostarp transporta pakalpojumi, degvielas iegāde un elektronisko sakaru pakalpojumi), ēdināšanai, veselības uzlabošanai un izklaides pasākumiem kā priekšnodoklis nav atskaitāms.⁴

Turpretī reģistrēts PVN maksātājs kā priekšnodokli var atskaitīt PVN, kas norādīts nodokļa rēķinā par precēm un pakalpojumiem, kas saņemti savas administratīvās darbības nodrošināšanai (piemēram, par darbavietas aprīkojumu, dzeramā ūdens iegādi) un reklāmas pasākumu veikšanai.⁵ Turklāt no Latvijas tiesu prakses izriet, ka atskaitāms ir arī priekšnodoklis par atpūtas stūriša un virtuves ierīkošanu uzņēmuma telpās, tostarp par karsto dzērienu automāta iegādi un tā apkalpošanas izmaksām.

Personāla ilgtspējas pasākumu izdevumi

UIN likuma izpratnē tie ir darbiniekiem paredzētu kolektīvu motivēšanas vai saliedēšanas pasākumu izdevumi un citi darbinieku motivēšanas izdevumi, kas nav iekļauti fiziskās personas ar IIN apliekamajā bāzē, izdevumi darbinieku nogādāšanai no dzīvesvietas uz darbu un atpakaļ, nepersonificējami izdevumi darba kopīgumos paredzētiem pasākumiem, bēru pabalsti, u.c. No tā secināms, ka šos izdevumus var uzskatīt par izdevumiem gan darbinieku atpūtai, personiskajām vajadzībām un izklaidei, gan citiem mērķiem.

Neraugoties uz jaunajā UIN likumā iekļautajām izmaiņām attiecībā uz reprezentācijas un personāla ilgtspējas izdevumiem, saskaņā ar PVN likumu un MK noteikumiem Nr. 17 reģistrēts PVN maksātājs no valsts budžetā maksājamās nodokļa summas joprojām nevar atskaitīt 60% no priekšnodokļa par reprezentācijas vajadzībām iegādātām precēm un pakalpojumiem, turklāt priekšnodoklis nav atskaitāms par reģistrēta PVN maksātāja darbinieku atpūtai, personiskajām vajadzībām, ēdināšanai, veselības uzlabošanai un izklaidei iegādātām precēm un pakalpojumiem. Tātad PVN maksātājiem šis ierobežojums atskaitīt priekšnodokli par reprezentācijas izdevumiem un iegādēm darbinieku personiskajām vajadzībām ir jāievēro gan attiecībā uz izdevumiem, kas nepārsniedz 5% no uzņēmuma iepriekšējā pārskata gada kopējās darba ņēmējiem aprēķinātās bruto darba samaksas, gan attiecībā uz izdevumiem, kas šo 5% limitu pārsniedz.

¹ PVN likuma 92. panta pirmās daļas 1. punkts

² PVN likuma 92. panta ceturtā daļa

³ PVN likuma 100. panta pirmā daļa

⁴ MK 03.01.2013 noteikumu Nr. 17 "Pievienotās vērtības nodokļa likuma normu piemērošanas kārtība un atsevišķas prasības pievienotās vērtības nodokļa maksāšanai un administrešanai" 159. punkts

⁵ MK 03.01.2013 noteikumu Nr. 17 157. punkts